

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА В ОБЛАСТ БУРГАС ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

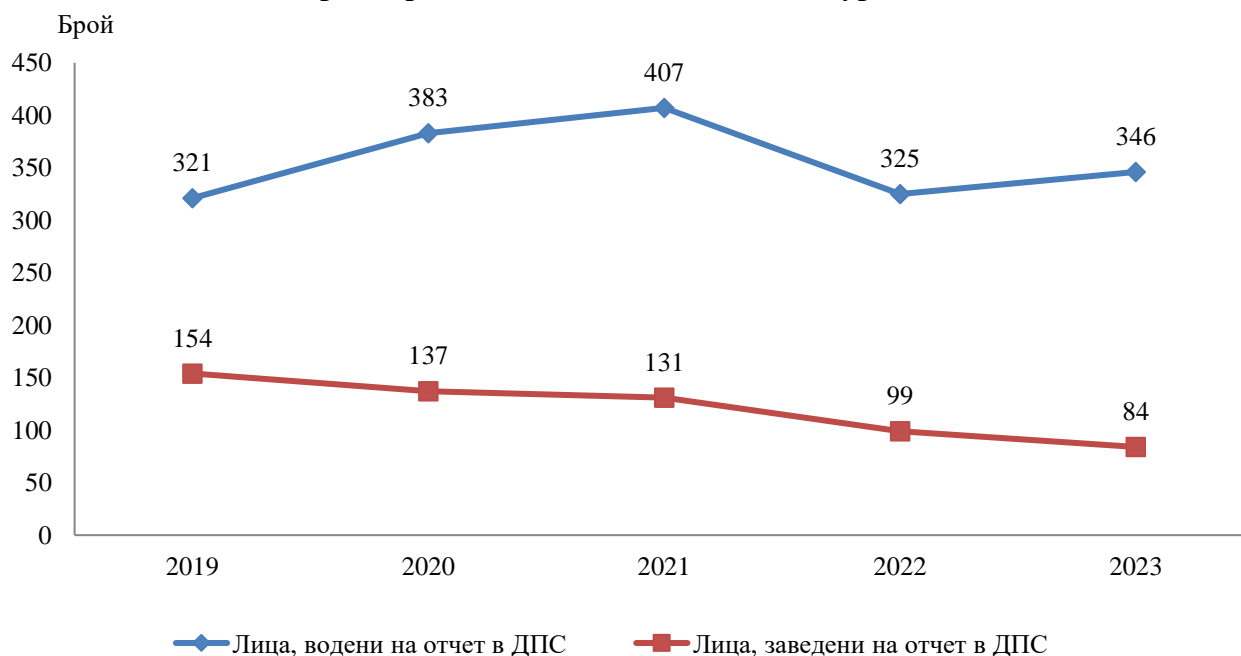
Малолетни и непълнолетни лица в област Бургас, водени, заведени и снети от отчет в детските педагогически стаи (ДПС) за извършени от тях противообществени прояви и престъпления

През 2023 г. в област Бургас на отчет¹ в детските педагогически стаи са водени 346 малолетни и непълнолетни лица за извършените от тях противообществени прояви и престъпления.

Основните характеристики на водените на отчет в ДПС лица в област Бургас през 2023 г. са следните:

- непълнолетни (на възраст от 14 до 17 години) - 80.9%;
- малолетни (8 - 13 години) - 19.1%;
- момчета - 272 (78.6%);
- момичета - 74 (21.4%);
- учащи - 284 (82.1%);
- в криминогенна среда живеят 207 малолетни и непълнолетни (59.8%).

Фиг. 1. Малолетни и непълнолетни, водени и заведени на отчет в ДПС през периода 2019 - 2023 г. в област Бургас

¹ Съгласно чл. 26, ал. 1 от Правилника за детските педагогически стаи малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

Броят на заведените на отчет¹ в ДПС през 2023 г. малолетни и непълнолетни е 84, или 24.3% от всички водени на отчет лица, като 81.0% от тях са непълнолетни.

През 2023 г. снети от отчет в ДПС са 60 малолетни и непълнолетни лица, или 17.3% от водените на отчет през годината:

- поради поправка на поведението - 35 лица (58.3%);
- поради навършване на 18-годишна възраст - 22 лица (36.7%);
- на други основания - 3 лица (5.0%).

1. Малолетни и непълнолетни лица, снети от отчет в детските педагогически стаи в област Бургас

(Брой)

	2022		2023	
	общо	в т.ч. поради поправка	общо	в т.ч. поради поправка
Общо за областта	85	46	60	35
Момчета	77	39	43	22
Момичета	8	7	17	13
Малолетни (8 - 13 г.)	2	2	5	4
Момчета	-	-	2	2
Момичета	2	2	3	2
Непълнолетни (14 - 17 г.)	83	44	55	31
Момчета	77	39	41	20
Момичета	6	5	14	11

Противообществени прояви в област Бургас

За извършени противообществени прояви през 2023 г. през ДПС са преминали 203 малолетни и непълнолетни. От тях момчетата са 140, или 69.0%, а момичетата - 63 (31.0%).

Разпределението на преминалите през ДПС по някои видове противообществени прояви е следното:

- прояви на насилие и агресия - 43 лица (21.2%);
- употреба на психоактивни вещества - 32 малолетни и непълнолетни (15.8%);
- повреждане на обществена и/или частна собственост - 30 лица (14.8%);
- бягство от дома (от вкъщи), от специализирана институция или от социална услуга от резидентен тип - 25 лица (12.3%);
- тормоз - 15 лица (7.4%);
- непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място - 12 лица (5.9%).

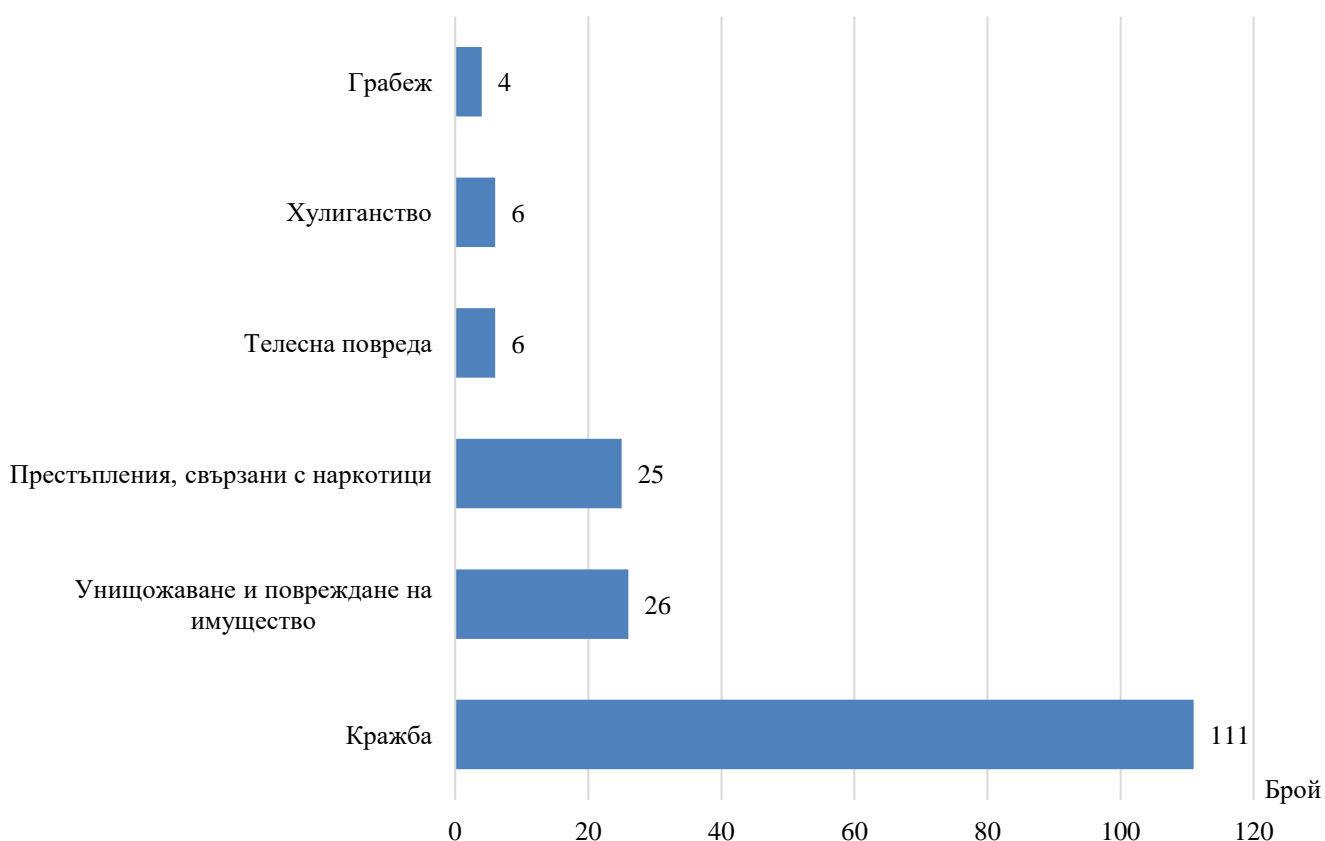
¹ Включват се всички малолетни и непълнолетни лица, които са били новозаведени на отчет в ДПС през календарната година.

Извършени престъпления в област Бургас

През 2023 г. малолетните и непълнолетните лица, преминали през ДПС за извършени престъпления, са 190.

Кражбите на имущество са най-разпространените престъпления, извършвани от лицата на възраст 8 - 17 години. Извършителите на кражби са 111 или 58.4% от всички малолетни и непълнолетни преминали през ДПС за извършени престъпления. Най-висок е дялът на извършителите на кражби от магазини или други търговски обекти - 42.3% (47 лица), следват кражби от домове - 20.7% (23 лица), и взломни кражби - 16.2% (18 лица).

Фиг. 2 Малолетни и непълнолетни лица, преминали през ДПС, по някои видове престъпления през 2023 година в област Бургас

Малолетни и непълнолетни, пострадали от престъпления в област Бургас

През 2023 г. в ДПС са регистрирани 52 пострадали от престъпления лица на възраст 8 - 17 години, от които 35 (67.3%) са момчета и 17 (32.7%) - момичета. Малолетните пострадали лица са 34.6%, а непълнолетните - 65.4%.

Сред жертвите на престъпления най-много са малолетните и непълнолетните, пострадали от кражби на имущество - 35 лица (67.3%). Следват пострадалите от блудство - 8 лица (15.4%), и от нанесени телесни повреди - 6 лица (11.5%).

Дейност на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните лица

През 2023 г. местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните **са образували** 204 възпитателни дела, от които 179 (87.7%) са по предложения на органите на прокуратурата. Броят на **решените дела** през годината е 196, като от тях в срок до един месец са решени 140 дела, или 71.4%. **Прекратени** са 10 дела, или 4.9% от образуваните възпитателни дела. В края на 2023 г. **са останали несвършени** 24 дела.

През отчетната година местните комисии са наложили **269 възпитателни мерки** в съответствие с чл. 13, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните на 233 лица на възраст от 8 до 17 години за извършените от тях 240 общественоопасни деяния¹.

Най-често налаганите възпитателни мерки са:

- предупреждение - 133 мерки (49.4%);
- поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател - 65 възпитателни мерки (24.2%);
- задължаване да участва в консултации, обучения и програми - 24 мерки (8.9%);
- поставяне под възпитателен надзор на родителите или на лицата, които ги заместват, за полагане на засилени грижи - 20 мерки (7.4%);
- задължаване на непълнолетния да извърши определена работа в полза на обществото - 16 мерки (5.9%).

Основните характеристики на лицата на възраст 8 - 17 години с наложени възпитателни мерки през 2023 г. са следните:

- малолетни са 62 (26.6%), а непълнолетни - 171 (73.4%);
- момчетата са 180 (77.3%), а момичетата - 53 (22.7%).

В структурата на общественоопасните деяния, за които са наложени възпитателни мерки през годината, най-голям е относителният дял на извършените престъпления - 192 (80.0%), следвани от противообществените прояви - 35 (14.6%), и административните нарушения - 13 (5.4%).

¹ Общественоопасните деяния включват извършените от лицата противообществени прояви, престъпления и административни нарушения.

Методологични бележки

Статистическото изследване на противообществените прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните осигурява информация на базата на годишни данни за лицата водени, заведени, снети и преминали през детските педагогически стаи, лицата с наложени възпитателни мерки за извършени общоопасни деяния, както и за пострадалите малолетни и непълнолетни от престъпления. Източник на информацията са местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е компетентен орган, който разглежда възпитателни дела, привежда в изпълнение наложените мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН) и осъществява контрол по изпълнението им.

Малолетни лица са лицата на възраст от 8 до 13 навършени години.

Непълнолетни лица са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Противообществената проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави.

Детските педагогически стаи са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

В броя на водените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни, извършили престъпления и/или противообществени прояви; осъдени за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД); освободени от възпитателните училища интернати (ВУИ) и от социално-педагогическите интернати (СПИ). Малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния. В броя на водените на отчет в ДПС **не се включва** броят на малолетните и непълнолетните, които са **преминали през ДПС**.

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни, които са новозаведени през отчетната година.

В броя на снетите от отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които през отчетната година са отпаднали от отчет, като е посочена причината за снемане от отчет.

В броя на преминалите през ДПС се включват малолетни и непълнолетни, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

Възпитателна мярка е алтернативна на наказанието мярка за възпитателно въздействие спрямо малолетен или непълнолетен, извършил противообществена проява, и непълнолетен, освободен от наказателна отговорност по чл. 61 от Наказателния Кодекс, и се налага с цел преодоляване на отклоненията в поведението, предотвратяване на бъдещи нарушения и интеграция в обществото.

В броя на малолетните и непълнолетните лица с наложени възпитателни мерки се включват всички малолетни и непълнолетни, извършители на противообществени прояви, престъпления или административни нарушения, спрямо които са наложени възпитателни мерки съгласно ЗБППМН. С оглед на деянието може да се наложи **повече от една** възпитателна мярка с изключение на възпитателните мерки „настаняване в СПИ“ и „настаняване във ВУИ“.

В броя на малолетните и непълнолетните лица, пострадали от престъпления, се включват лицата, пострадали от различни видове престъпления по местоизвършване на деянието, а не по местоживеене на лицата.

Повече информация и данни от наблюдението за дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните лица са достъпни в Информационна система „Инфостат“ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=63) и на сайта на НСИ, раздел „Правосъдие и престъпност“ (<http://www.nsi.bg>).